

SANSARA SAGARASYA NAYAKA

SUBJECT : SANSKRIT

CHAPTER NO 8

CHAPTER NAME:SANSARA SAGARASYA NAYAKA

PPT 3

CHANGING YOUR TOMORROW

Website: www.odmegroup.org
Email: info@odmps.org

Toll Free: **1800 120 2316**

Sishu Vihar, Infocity Road, Patia, Bhubaneswar- 751024

संसारसागरस्य नायकाः

Expected Learning Outcome

- १ . वास्तुकाराः सम्वन्धित ज्ञानम्
- २ . समाजस्य गाम्भीर्य सम्वन्धित ज्ञानम्

पूर्वपाठस्य आलोचना –

- १ . तुमन समाजस्य मनसि का जिज्ञासा अभूत् ?
- २ . तहागान् के रचयन्ति स्म ?
- ३ . अशेषं देशे किं निर्मियन्ते स्म ?
- ४ . गजधरः केषां अर्थे स्मरणार्थम् ?
- ५ . कस्मिन् राज्ये गजधरः शब्दः प्रचलति ?

गजधराः वास्तुकाराः आसन्। कामं ग्रामीणसमाजो भवतु
नागरसमाजो वा तस्य नव-निर्माणस्य सुरक्षाप्रबन्धं नस्य च
दायित्वं गजधराः निभालयन्ति स्म। नगरनियोजनात्
लघुनिर्माणपर्यन्तं सर्वाणि कार्याणि एतेष्वेव आधृतानि
आसन्। ते योजनां प्रस्तुन्वन्ति स्म, भाविव्ययम् आकलयन्ति
स्म, उपकरणभारान् संगृह्णन्ति स्म। प्रतिदाने ते न तद् याचन्ते
स्म यद् दातुं तेषां स्वामिनः असमर्थाः भवेयुः। कार्यसमाप्तौ
वेतनानि अतिरिच्य गजधरेभ्यः सम्मानमपि प्रदीयते स्म।
नमः एतादृशेभ्यः शिल्पिभ्यः।

सरलार्थ: गजधर वास्तुकार (नक्शा तथा भवन आदि बनाने वाले) थे। चाहे ग्रामीण समाज हो अथवा शहरी समाज, उसके नवनिर्माण की और सुरक्षा प्रबन्ध की जिम्मेदारी गजधर (ही) निभाते थे। नगर की योजना से लेकर छोटे से निर्माण तक सारे कार्य इन्हीं पर ही आधारित थे। वे योजना को रखते थे, आने वाले खर्च का अनुमान करते थे, साधन सामग्री को इक्ठ्ठा करते थे। बदले में वे वह (राशि, पैसा) नहीं माँगते थे जिसे देने में उनके मालिक असमर्थ हों। काम के अन्त में वेतन के अतिरिक्त (अलावा) गजधरों को सम्मान भी दिया जाता था।
ऐसे शिल्पियों (कारीगरों) को नमस्कार हो (है)।

नगरनियोजनात्	नगर योजना से।
आधृतानि	आधरित।
प्रस्तुन्वन्ति स्म	प्रस्तुत करते थे।
भाविव्ययम्	आने वाले खर्च को।

प्रस्तुन्वन्ति स्म	प्रस्तुत करते थे।
भाविव्ययम्	आने वाले खर्च को।
आकलयन्ति स्म	अनुमान करते थे।
उपकरणभारान्	साधन सामग्री को।
संगृह्णन्ति स्म	संग्रह करते थे।

१. गजपरिमाणम् कस्मिन् अर्थे उपयुज्यते ?
२. लौहयष्टिः शब्दस्य अर्थम् किम् ?
३. कः समाजस्य गाम्भीर्यम् मापयेत ?
४. कः वास्तुकाराः आसन् ?
५. के सुरक्षा प्रवन्धस्य दायित्वम् निमालयन्ति ।

वाक्यगठनं - तडागाः, कार्याणि, गजधराः, इदानिं, चलत्तः, गाम्भीर्यं, समादुताः, परिचिताः

गृहकर्म -पञ्च समासं लिखत

THANKING YOU

ODM EDUCATIONAL GROUP

CHANGING YOUR TOMORROW

Website: www.odmegroup.org
Email: info@odmps.org

Toll Free: **1800 120 2316**
Sishu Vihar, Infocity Road, Patia, Bhubaneswar- 751024